

Mens vi venter.

Bortsett fra Tunis rår ennå den store stillhet på frontene. Des- to større er aktiviteten bak linjene der forberedelsene til det store slag om Europa på begge sider drives med den største intensitet. Kam- pen om det tunesiske brohode er i realiteten også bare et lite, men overordentlig betydningsfullt ledd i disse forberedelser. Det gjelder for vestmaktene snarest å få eliminert denne afrikanske utløper av aksen Berlin-Rom for å kunne nyttiggjøre seg de enorme fordeler som gjenåpningen av passagen gjennom Middelhavet medfører for forberedelse- ne til invasjonen av det europeiske kontinent. I det øyeblikk Tunis er på allierte hender, vil de alliertes forbindelseslinjer forkortes med flere tusen km., noe som uttrykt i tonnasje betyr en avlastning på fle- re millioner tonn. Når aksemaktene, - tiltross for at den endelige ut- gang av slaget om Tunis er opplagt, - setter så meget inn på å holde dette brohodet lengst mulig, kommer det av at enhver forsinkelse av Mid- delhavspassagens gjenåpning for de allierte betyr en forsinkelse av in- vasjonsforberedelsene. Og her kan noen få ukers forsinkelse bety at det gunstige øyeblikk går tapt for denne gang. Derfor har Tunis-felttoget indirekte så stor betydning for hele den videre militære utvikling i Europa inneværende år. Det er neppe tvilsomt at det har lyktes tyskerne å trekke ut operasjonene i Nord-Afrika lenger enn de allierte regnet med i høst. Det store spørsmål er om dette har sinket de almindelige inva- sjonsforberedelser slik at en effektiv to-front krig ikke lar seg etab- lere denne sommer. Forskjellige indre tyske forhold gjør det sannsynlig at særlig gunstige ytre betingelser for invasjon vil foreligge en gang før midtsommers, så de allierte har ikke så mange ukene å miste hvis de skal benytte dette optimum. De planer som imidlertid utarbeides på begge sider for sommerfelttoget i øst, henger sikkert nøye sammen med hvordan de to motstandere vurderer de alliertes muligheter i vest.

Tenker tyskerne på en ny sommeroffensiv på østfronten? Hvis rent militære hensyn var avgjørende, kunne man sannsynligvis med god grunn svare benektende på dette spørsmål, men som forholdene nu arter seg i Tyskland må en regne med at politiske hensyn kan spille en avgjørende rolle. I det hele har jo nasistene forlengst forlatt den militære stra- tegis sikre vei og - selvfølgelig tvunget av omstendighetene - hengitt seg til hasardspillet med dets chanser, men enda større farer. Det kan derfor tenkes at tyskerne - selv om rent militære grunner taler imot - vil forsøke en tredje sommeroffensiv i Russland. Deres hårdnakkete for- svar av Novorossisk og Tamanhalvøya kan tyde på at de ønsker å bevare et brohode for et nytt framstøt mot Kaukasus. Det er også en mulighet for at de med Kharkow som utgangspunkt vil forsøke et angrep på Moskva fra sør. Det er imidlertid vanskelig å tenke seg at tyskerne denne som- mer skulle kunne bringe eventuelle offensive planer til gunstigere av- slutning enn de to foregående år.

Ser man på den strategiske facit av vinterfelttoget, viser det seg at russerne, trass i tapet av Kharkow, har de fleste offensive mu- ligheter i sin hånd. Det er særlig to store muligheter som faller i øy- nene: 1. Angrep på Ukraina fra nord med Kursk som basis. Kursk har de beste forutsetninger som utgangspunkt for et angrep mot Kiew. Som fjer- nere mål for framstøtet mot sydvest ligger Donau-bekkenet, et av de ho- vedslagområder der Tysklands skjebne har vært avgjort tidligere i histo- rien. 2. Angrep på midt-fronten mot Østersjø-kysten. Foruten å bringe den tyske nord-armé i en meget utsatt stilling, ville et framstøt mot vest gjennom Balticum føre krigen inn på et annet hovedslagfelt som har spilt en skjebnebestemmende rolle i Tysklands historie.

Som nevnt vil sikkert de forestående begivenheter på østfronten i høy grad preges av tysk og russisk vurdering av mulighetene for oppret- telsen av "den annen front". Når operasjonene i Tunis sannsynligvis i løpet av de nærmeste uker er bragt til avslutning, vil de allierte dis- ponere to hovedbaser for invasjon av Kontinentet, - De britiske øyer med Island og Afrika-Lilleasia. Sett fra den sydlige invasjonsbasis byr de geografiske forhold på tre iøynefallende muligheter: Spania, Italia og Balkan. Den europeiske middelhavskyst er imidlertid ikke lett tilgjenge-

lig og foran den ligger Balearene, Korsika, Sardinia, Sicilia, og Dodekaneserne som sterkt forstede franskutte posisjoner.

Balkan. Kreta og øyene i Ægeerhavet måtte først renses og selv etter landgangen på halvøya gis det bare smale og vanskelige (husk varighet av Salonikifelttoget under forrige krig) frammarsjeveier gjennom Vardar, Maritsa - Strumadalen mot en fiende som har et vel utbygget jernbanenett i ryggen. Selv ved eventuell gjennommarsj gjennom Tyrkia byr det bulgarske fjellterreng på mange vanskeligheter. Landgang på den bulgarske svartehavskyst forutsetter forutgående rensning av Ægeerhavet for tilførsel av nødvendig tonnasje.

Italia. Sicilia og Sardinia måtte først besettes, men allikevel ville invasjon av Italia falle lettere enn invasjon av Balkan. Selv om hele Appeninerhalvøya ble besatt kan videre framturen mot Tyskland forholdsvis lett stanses i nord. Det er nok å minne om forholdene under forrige verdenskrig.

Spania. Fra gode portugisiske havner kan Den iberiske halvøy lettest forseres gjennom de lange dalfører fra vest slik som Wellington gjorde under Napoleonskrigene. Et framstøt gjennom Spania fører imidlertid bare opp til kampen om Frankrike, - ikke til det avgjørende slaget mot selve Tyskland. -- De korte antydninger ovenfor viser at betydelige geografiske vanskeligheter knytter seg til en invasjon av Kontinentet fra syd. Til disse kommer de store krav som beskyttelsen av forbindelseslinjene mot luft- og undervannsangrep stiller. Endelig er veien fra syd lang før man når en slagmark der Tysklands endelige skjebne kan avgjøres.

Sammenlignet med invasjonsmulighetene fra den sydlige basis byr invasjon fra nord på avgjørende fordeler. Det er her i første rekke Kanalkysten som kommer i betraktning. Herfra er veien kort til Rhindalen, ved siden av Øst-Prøisen og Donau-basenet det tredje store slagfeltområde der Tysklands skjebne endelig kan avgjøres. Videre er forbindelseslinjene de kortest mulige med en rekke utmerkede havner både for embarkering og debarkering, derfor også minst krevende m.h.t. tonnasje. Endelig kan den korte vei over Kanalen beskyttes meget effektivt mot U-båter og - sist men kanskje aller viktigst - fra hjemmebasene på De britiske øyer skulle de allierte med sin flyoverlegenhet i høy grad kunne lette selve landstigningen og holde en "luftparaply" over landgangsstyrkene under de kritiske initiale stadier av invasjonen. Som en indirekte ikke uvesentlig fordel ved invasjon av Frankrike følger elimineringen av en rekke fiendtlige u-båt baser.

Det er derfor meget vektige grunner som taler for at de alliertes hovedstøt vil bli ført fram over Kanalen. Dermed er det ikke sagt at invasjon fra syd ikke kommer på tale. Tvert imot er det all grunn til å regne med en eller flere avledende operasjoner i Middelhavsområdet. -

Hvis generalene av den gamle skole får det avgjørende ord ved planleggelsen av de tyske sommeroperasjoner, er det sterke militære grunner som taler for at de velger en defensiv strategi på østfronten. Isåfall er det meget mulig at fronten blir trukket tilbake til Dnjepr-Berzina-Peipus-linjen. En slik drastisk forkortning av fronten, ville frigjøre mellom 50 og 100 divisjoner og gi Hitler den strategiske reserve som han hårdt trenger for å møte "den annen front". En tysk central reserve av denne størrelsesorden kan i høy grad vanskeliggjøre den oppgave som venter de allierte i vest og syd. Skulle imidlertid politiske hensyn og prestisjehensyn få avgjørende innflytelse på den tyske strategi og fremfor alt - hvis Hitler også i sommer driver gjennom en storoffensiv på østfronten, da er det grunn til å regne med at de gunstigst mulige forutsetninger for etablering av en effektiv alliert tofrontskrig vil inntreffe i løpet av de forestående sommermånedene.

Vi holder ut!

Presset øker. Og utålmodigheten blant de undertrykte folk med det: Er det ikke snart slutt! Arbeidsmobiliseringen, de stadig nye restriksjoner, den ustanselig forverrede matsituasjon osv. kan virke deprimerende på noen hver. Vi står utvilsomt foran vanskeligere måneder enn de vi hittil har vært igjennom i Norge, og ingen vet når det skal ende.

Likevel må ikke dette overskygge den kjennsgjerning at nettopp stramningen i det tyske maktområde er det tydeligste av alle vitnesbyrd om Tysklands stadig voksende vansker. Det vi føler, er forplantning av et trykk som er uhørt meget sterkere i det sentrum som direkte rammes: Tyskland. Det er symptomet på at vi er gått inn i siste fase: nå begynner det for alvor å knirke i lynkrigsmaskineriet som har måttet settes inn i en utmattelseskrig. Det er mangel på alt: arbeidere og soldater, råstoffer, mat, olje, våpen, fly. Og Tyskland krymper seg under det britisk-amerikanske luftvåpens stadig hardere slag. Alle som kommer der nede fra nå, samstemmer om at der er forferdelig: Norge er et paradis i sammenligning! Det vi opplever, er periferi-virkninger av den siste store kraftanstrengelse for å søke å avvende et uunngåelig nederlag.

La oss holde hodet høyt også gjennom dette "siste kvarter", det verste, men det avgjørende ledd i kampen! Det er nå det gjelder å holde ut. Og la oss ikke stirre oss blinde på øyeblikket, men holde den store sammenheng klart for oss. Det hjelper. Vi må huske på det veldige rustningsforsprang Tyskland hadde da det slapp krigen løs, en opprustning til 90 milliarder mark gjennom 5-6 år, da de andre makter for det meste befant seg på nedrustningslinjen og i en fase av den militærtekniske utvikling da angrepsvåpnene var forsvarsvåpnene overlegne. 1940 viste Tysklands knusende overmakt i starten. En må nesten si det er et under at ikke lynkrigsstrategien førte fram og endte med Europa-herredømmet og dermed faktisk verdensherredømmet. At England holdt ut, at aksens store Middelhavs-Suez-Orient-operasjon mislyktes, at Russland tok kampen opp og på en så glimrende måte har forstått å slite opp Hitlers elitearmeer, at USA's gigantiske produksjonskrefter så tidlig ble satt inn på den rette siden, at japanerne ble stanset foran Australia og Indias porte, alt det og meget, meget annet er ting vi i høyeste grad har grunn til å ønske oss til lykke med. Intet av dette var selvsagt og selvgitt. Det kunne lett ha gått ganske anderledes.

Slik er sammenhengen: I 1939-40 var vår side helt på defensiven og led de alvorligste nederlag. I 1941 var vi sterkere, men stadig underlegne. I 1942 oppnåddes likevekt, det sto og vippet mellom to omsider jevnsterke motstandere - årets symbolske navn er Stalingrad og El Alamein! I 1943 er tyngdepunktet definitivt forskjøvet, nå er det vi som er de sterkere: den russiske vinteroffensiv som knuste hele tyske armeer og befridde et område like stort som Tyskland, britenes seiersløp i Nordafrika, de vunne slag på Ny Guinea og Salomonøyene, den gigantiske bombing av Tyskland og Italia. Og denne overvekt øker for hver dag, med aksellererende fart. Det kan ennå ta tid, men det kan også gå fort.

At Churchill snakker om 1944 som seierens år, betyr ikke at ikke seieren kan vinnes før. 1944-45 betegner det tidspunkt da de alliertes styrke har nådd toppen og motstanderen må bryte sammen, uansett hva som gjøres fra den annen siden. Men både militære begivenheter og tilstanden i tysk industri, transport, matproduksjon osv. kan føre til et tysk sammenbrudd før det. Og det er ikke lenger Tyskland som sitter med trumfer i bakhånd, som f.eks. Japan. Hender det nå noe uforutsett, blir det i vår favør. Men Churchill er nøktern til det ytterste, han tar ikke hell og muligheter på forskudd; for ham teller bare det han vet og kan forutberegne. Dessuten skal man huske på at en tale av Churchill kan ha så mange hensikter; han taler bl.a. også til for ivrige franske partisaner, til den krigstrette tyske hjemmefront, til de amerikanske og britiske produsenter som ennå ikke har gjort sitt ytterste, til Hitler og hans generalstab...

I det hele tatt er spekulasjoner om krigens varighet temmelig ørkesløse. Ingen kan vite noe sikkert. Om en måned kan det være skapt en situasjon som stiller alt i et annet lys. Setter Hitler alt på ett kort og en desperat-dristig aksjon mislykkes, kan sammenbruddet være der alt i sommer. Er russerne så sterke som mange mener og er maktene i vest ferdige til invasjon på kontinentet, kan Tyskland være knekket til høsten. Og om det klarer seg vinteren over, kan det kanskje på det tidspunkt forsvare seg bak sine egne, gamle grenser. Alt er mulig.

Vi vet intet, og kan ikke øve noen avgjørende innflytelse. Vi har bare å gjøre vår plikt her vi er på beste måte, holde ut enda den tid det måtte være nødvendig og ikke la noe tære på vår motstandsvilje. Når vi tenker på Stalingrads garnison, på 8. armé, på sjøfolkene i Atlanterhavstraden, på flyverne over Tyskland, på jødene, på polakkene, tsjekkerne, grekerne og jugoslaverne, har vi ikke lov å klage eller henge med hodet et sekund.

Og glem aldri: den viktigste avgjørelse er alt falt, seieren er vår, intet kan lenger hindre at Norge blir fritt igjen. Hver dag som går, er et skritt nærmere det målet. Da skal og må vi holde ut, tvers igjennom alle prøvelser, alle savn, alle ofre. "Vi overlever alt!" Storbritannia holdt. El Alamein holdt. Stalingrad holdt. Norge skal også holde.

vVv

Kirkefronten.

Domprost Fjellbu, som er forvist fra Trøndelag og forøvrig også fra Oslo og Akershus fylke, skulle 2. påskedag ha prekt i Hvitsten kapell. Gudstjenesten var tillyst. Fjellbu har tidligere hatt liknende møter i Hvitsten. Imidlertid fant statspolitiet, det nødvendig å gripe inn og hindre ham i å holde gudstjenesten. Han ble holdt under bevoktning til "faren" var overstått. Og enda påstår Kirkedepartementet at ingen her i landet nektés å tale Guds ord.

Vi henleder oppmerksomheten på at ingen anstendig nordmann må ha det ringeste å gjøre med nasiprestene. Det er forstemmende å høre at forrederen på Oslo bispestol, Lars Frøyland, kunne ha 4-500 mennesker i Vår Frelses kirke 1. påskedag. Selvsagt dumper de aller fleste av disse en første påskedag inn i denne kirke uten å ane hvem som forretter, men i våre dager plikter en å undersøke hvilke prester en vil møte i kirken. Parolen er: Ha absolutt intet å gjøre med nasiprestene.

Nasipresten Olay i Rakkestad pleier ha tre- fire mennesker i kirken. Den beryktede emissar, nu sogneprest Fosse i Kopervik pleier ha 5-6 mennesker i kirken.

Norsk holdning! Prästen Ola Sande i Ullensvang har i lang tid vært forfulgt av nasimyndighetene. Han er blitt angitt av nasister for å skade partiets sak i Ullensvang. Noen nærmere definisjon av hvori det skulle ha bestått har det aldri lykkedes dem å komme med. Imidlertid ble Sande for en tid siden i "statsråd" tvangsforflyttet til Bindalen soknekall. Han fikk ordre om å forlate Ullensvang og dra dit. Sande gjorde det klart at bare anvendelse av politimakt kunne få ham bort fra sin menighet, som han så ufortrødent fortsatte å røkte som før. 31. mars ankom det ny "prest" til Ullensvang, en sinnsykepleier fra Bergen. Han ble imidlertid mottatt av bygdefolket med en slik kulde at han ble helt skremt. På grunnlag av en samtale han hadde hatt med Ola Sande sørget han dog først for å få inngitt en anmeldelse på ham til lensmannen forat han skulle ha kalt tre av de store nasipampene i bygda for fyllebøtter - og så drog han 2. april. Allerede 3. april kommer imidlertid statspolitiet med bil fra Bergen og har med seg en annen "prest", en cand. teol. Skadahl, som i lang tid har vært pasient på Neevengården sinnsykeasyl i Bergen og som siden aldri har vært ansett for å være normal. Statspolitiet var tre dager på stedet for å gi Skadahl sin beskyttelse og for å holde Ola Sande under oppsikt. Da politiet var reist begynte det å gå helt rundt for Skadahl, han trodde stadig å være forfulgt. I kirken fant han en dag en beholder med dynamitt, lensmannen måtte straks rykke ut, men det viste seg å være tuten på en støvsuger. Selv nasistene fant det for risikabelt å ha den gale mann gående i bygden og en dag ble han sendt tilbake til Bergen. Søndag 18. april dukker imidlertid statspolitiet fra Bergen opp igjen. Lederen, statspolitibetjent Jøsund, krever at Sande skal bli med til Bergen. Presten ber om å få se arrestordren. De hadde ingen, men viser frem et håndskrevet brev fra "ekspeksjonssjefen" i Kirkedepartementet, Sigmund Feyling. Her heter det at Sande hadde vist "marksistisk innstilling" da han var prest i Sauda og derfor burde sikres. Sande nektet å bli med. Han ble da tatt med makt og

else. Vi
ende den
ndsvillige
i At-
ne hen-

rt ut i bilen og ført til båten i Kinsarvik. Her bad politiet ham om
gå alene ombord i båten - av hensyn til folket. Sande nektet, og ble
stående på bryggen. Politiet måtte da igjen til å ta presten med makt.
På hadde presten gjort det klart for sin menighet at han var ført bort
fra den med makt. Under bevoktning ble han nå først ført til Bergen og
derpå til Oslo, hvor han ble ført til Kirkedepartementet. Her viste det
seg at Sandes marksistiske innstilling bestod i at han i sin tid hadde
deltatt i Røde Kors' innsamling til Spaniahjelpen. At Sande kunne fortel-
le at han også hadde vært med på Finnlandshjelpen gjorde intet inntrykk.
Torsdag 30. april ble han så innkalt til Statspolitiet i Oslo hvor han
ble forelagt en sikringsbeslutning: Fhv. sogneprest Ola Sande tilpliktes
å ta opphold i Troms fylkes landdistrikt, "da han med skjellig grunn
mistenkes for å ha fremmet eller fremme folke- eller statsfiendtlige be-
strebelser." 1. mai kl. 6 morgen ble han så hentet av statspoliti i sin
Oslo-bopel og under politibevoctning ført nordover. - Ola Sande har hev-
det og fulgt den linje som er den eneste konsekvente i dagens strid mel-
lom stat og kirke - ikke frivillig å gå med på noe som helst, hverken
ved trusler eller lokking. Like til det siste ble han forøvrig også lon-
ket med god behandling og fine kår, hvis han bare ville oppgi Ullensvang.
Han valgte departasjonen. Slik rakryggethet er et eksempel til etter-
følgelse i dagens strid.

vVv

Oslofolk har undret seg over at sporvognene gikk flaggløse både
på Hitlers fødselsdag og 1. mai i motsetning til ifjor. Årsaken er ikke
minsket tysk taktløshet, men enkelt at flaggene er blitt borte. De dukker
neppe opp til denne 17. mai.

vVv

Den totale arbeidsmobilisering har nu nådd stormagasinerne i Oslo.
Det ble like over påske holdt et møte i Oslo børs hvor forrederen Hans
Gude presiderte og i en ynkelig tone ba de innkalte forretningsinnehave-
re hjelpe ham med i løpet av 8 dager å utarbeide en plan for sammenslut-
ning, da tyskerne hadde satt voldsomt press på saken. Han antydte at det
var meningen å slutte sammen Steen og Strøm, Røhsahm og Johan O. Larsen
i Røhsahms gård, Petrine Nielsen, Dobloug og Gunerius Petersen i sist-
nevntes gård og Glasmagasinet, Emil Olsen, Coward og Thowsen og Ingw. Niel-
sen i Ingw. Nielsens gård. Den frigjorte plass skal naturligvis stilles
til tyskernes disposisjon, formentlig til et stormagasin for herrerasens
damer, basert på stjalne partier av de norske firmaers restbeholdninger,
men forøvrig til militæradministrasjonen.

Samtidig har lyset Schlytter Henriksen fått i oppdrag å ødelegge
bankvesenet. Foreløpig har han nåyd seg med å kutte ned tallet på bank-
filialer, ifølge dagspressen fra 79 til ca. 30 i Oslo, Aker og Bærum.
Derimot har Hans Gude foreløpig ikke hatt hell med sin plan om å frata
bankene deres fond- og verdipapiravdelinger.

vVv

Tyskerne har lidd alvorlig tonnasjetap i april måned. Høgh Carr-
ier og Borgå ble senket utenfor Holland, Trondhjemsfjord gikk utenfor
den norske kysten og Tugela gikk på Oslo havn. Den siste falt som offer
for det mystiske sugemineangrep som rammet en rekke skip rundt omkring
i norske byer. Av tyske skip kan nevnes Ortelsburg som gikk ned på et
kvarter på Oslo havn og den splitternye 8000 tonner Rheinfels, som total-
forliste i den svenske skjærgård på vei til Oslo med kull. Ortelsburg
ble også tatt med sugeminer. Disse senkninger midt på Oslo havn har satt
tyskerne i høyeste alarm. Bare på en dag skal 32000 tonn være gått med.

Navn som ikke må glemmes: NS-angiverne Adolf Kirsebom jr., Hamar
og Per Oppegaard, Stange har i samarbeid med Gestapo pisket en ung Gjø-
vikmann, Knutsen, så rått at han i fortvilelsen har hengt seg i Hamar
kretsfengsel.

Mange nye arrestasjoner har funnet sted i og etter påske. Blant
de arresterte i Oslo er advokat Middelthon, direktør Christopher Berg Han-
sen, direktør Erik Dammann, skibsmegler R.S. Platou, dr. Børsua og frue.
På Kongsvinger er Severin Løvenskiold arrestert.

vVv

Tyskerne har nu bestemt at en god del av den celluloseprodukt som skulle hjelpe vår kreaturbestand over sultedøden skal gå til ksilkecellulose for å skaffe valuta bl.a. fra Sverige.

vVv

Statspolitiet har nu påny begynt å vise interesse for lærerne. Mange er i det siste innkalt til Statspolitiet som forbereder seg str for motvillige elementer, denne gang gjennom mobilisering for den "nationale arbeidsinnsats"; stikk i strid med de tidligere erklæringer om statsansatte ikke skulle ut i arbeidsmobiliseringen.

vVv

Den gamle NS prest Ruud som etter sin kones død brøt opp kist for å ta gebisset har nu sendt skifteretten regning på utgifter i forbindelse med denne smakfulle operasjon og på utgifter i forbindelse med sine sykebesøk hos sin døende hustru. Et verdig medlem av banden.

vVv

På Hitlers fødselsdag kl. 22.30 skjedde det et attentat mot Arbeidskontor, St. Olavs plass 5. En passerende bil kastet brannbombe inn gjennom vinduene og der oppstod straks en voldsom brann. I bygning oppbevares arkivet med skjemaene til tyskeres tvungne arbeidsmobilisering. Hele arkivet er totalt ødelagt av ilden som har herjet temmelig kraftig. Det ble holdt vakt dag og natt i bygningen men det var med nød og neppe at vaktmannskapet kom seg ut. I bygningen holdt bl.a. NS-sangeren Henrik Dahl til. Han er diktator i den tvungne arbeidsmobilisering. Flere tegn tyder på at attentatet skyldes provokasjon. Man mener at tyskerne har gjort denne provokasjonen fordi de skal få frie tøyler til å forsegne seg hva som helst. De er som kjent meget misfornøyd med det trege tempo i utskrivningen foregår.

vVv

"Minister" Lippestad har innkalt pressen for å redegjøre for arbeidsmobiliseringen. Han forsøker å bortforklare at de som skal arbeide i Norge arbeider for tyskerne. Riktignok skal de bygge festninger ettersom sier han, men det er for Norges nuværende og fremtidige forsvar. Slikt går det an å sette tingene på hodet.

vVv

På Sognsvannsbanen ble der forleden utspilt et drama som viser hvordan tyskeres nerver er for tiden. En ung mann reiste seg og gikk fordi han ikke ville sitte ved siden av en tysker. Straks for en tysk offiser i været og skrek at alle jøssinger skulle ut hvorpå alle i trossen gikk ut. Konduktøren også. Da denne ikke ville gå inn igjen, ble truet til det med revolver.

45 mann ved Strømmens verksted er arrestert.

Tyskerne skal nå ta resten av de norske radioapparatene. Ca. 200.000 er før gått ut av landet eller tatt av tyskerne her. De resterende 200.000 går nu over.

Ved Kopperå i nærheten av Trondheim har det vært forøvet sabotage. Trondheim hadde i påsken forbud mot innenbystelesonering og forbud ble visitert på gaten til enhver tid.

5000 mann fra A.T. er sendt til Nord-Norge for å arbeide på tyskeres Nordlandsbane.

På fjerntogene er der nå stasjonert politi som undersøker om de har alle papirer i orden.

Det er satt ut ekstrapolitivakter ved en rekke bygninger i Oslo. De er bevæpnet.

Som nevnt i avisene har tyskerne skutt to mann som de mener forøverne av brannen i Oslo arbeidskontor. Ingen navn er oppgitt. I tillegg ene av dem, Brun, ble skutt på Godlia, Bryn. Dessuten er der skutt to menn i Skogveien. Tyskerne viser større og større nervøsitet og selvsikkerhet for det minste. Vi er kommet et godt stykke inn i terrorperioden som synes å være slutten på tyskeres "regjering" av det norske folk.

Fritt Folk klager 28.4 over at NS-folk ikke tør gå med sine koffer. Denslags folk har vi ikke bruk for, sier bladet.

"Minister" Stangs adjutant er arrestert for svindel med en sjekk på 4500 kr. i forbindelse med en kaffeaffære.

Det arbeides nu med å begynne beslagleggelsen av eiendom til folk som er reist ut av landet. Denne beslagleggelsen vil bli gjennomført i stor stil.

En rekke herredsting bevilger stadigvekk penger til frontkjemperkontoret. Flere steder blir det protestert mot disse bevilgningene som er ulovlige. Blant annet har nylig Hurum og Modum herredsting protestert, men Quisling har innrettet det så viselig at "ordføreren" kan avgjøre saken.

Industrien samlet for en tid siden inn tinn til sine virksomheter. Det ble samlet inn 120.000 kg. som industrien skulle få beholde selv, men da tinnet forels tok tyskerne alt sammen. Etter sterkt påtrykk fikk industrien 200 - tohundre - kilo.

Tyskerne skal nå innregistrere småfartøyer under 5 tonn. Det dreier seg om 28.000 småbåter som sikkert vil bli tatt. Det er et utall av eksempler på at tyskerne tilogmed tar robåtene.

NS skal nu gjøre angrep på Oslo Journalistklubb for alvor. For lengre tid siden ble klubbens fonds på etpar hundre tusen overtatt av NS og bestyres av redaktør Rishovd i Fritt Folk. Fra NS-hold foreligger det nu søknader fra 25 "journalister" om opptagelse i klubben. Lovene sier at en må ha vært ansatt minst to år i hovedstadspressen for å kunne bli medlem, men det vil sikkert ikke NS respektere.

Foruten rikskonomisjef Thronsen som er arrestert for svindelen i Victoria Restaurant (tidligere Lykke) er også disponent Jørgensen i Fritt Folk arrestert pluss nok en mann i dette NS-bladet. De har solgt 60-70 fl. brennëvin pr. dag fra restauranten, drevet svartebørs i stor stil og solgt rasjoneringskort.

vVv

Den amerikanske forfatter John Steinbeck sender denne hilsen til Norge: Jeg tror at når Tyskland tilslutt blir slått på slagmarken, vil landet ha tapt krigen på en helt annen måte. Da de grå tropper, rustet med våpen og knep, falt inn i Norge, skulle denne krigen vinnes, men alt da var den tapt. Den ble tapt i de kalle fiendtlige øyne hos barn og mødre. Den ble tapt hos de norske soldater som sloss til langt oppe i fjellene hvor de gravde ned sine geværer og uniformer, og vendte tilbake til byene for å kjempe med sine hjerner. Den ble tapt i lærerne og prestene som til tross for at de kjente til straffen, nektet å samarbeide.

vVv

Alle politiske "ledere og andre "framstående"medlemmer av NS, samt de kvinnelige medlemmer av hirden er fritatt fra den "nasjonale arbeidsinnsats".

vVv

"Dagens Nyheter" skriver at hvis det skulle inntreffe at arbeidsmobiliseringen i Norge blir anvendt til å sende et større antall tvangsutskrevne nordmenn til Tyskland, ville det inntre en situasjon som medfører absolutt klare forpliktelser for Sverige. Våre grenser må stenges for den slags transitt-trafikk.

vVv

De fagblad som landsorganisasjonen nu gir ut, går med veldig underskudd. Bare for Norsk forbund for offentlige yrker viser regnskapet for fagbladet for 1942 et underskudd på 50.000 kr. Det samlede underskudd for alle blad i 1942 er omlag 200.000 kr.

vVv

Et alvorsord til nordmenn i dag.

Det har gått mange motstridende rykter om arbeidsmobiliseringen. Det har også blitt spredt så mange forskjellige paroler, at det blant dem som er utkalt har gjort seg en viss usikkerhet gjeldende med hensyn til hvordan de skal forholde seg.

Vi kan slå fast følgende:

1. Endel av de utkalte har, delvis tvungent, delvis lokket av penger og gode ord, gått med på å undertegne kontrakter hvoretter de

for krigens varighet har bundet seg til avdelinger av den tyske hær. De er iført tyske uniformer, fratatt sine norske legitimasjonspapirer og er underkastet tysk militær jurisdiksjon. Den tyske avdeling avgjør tid og sted for arbeidet.

2. "Minister" Lippestad, som er tyskernes stråmann i denne sak, har uttalt at arbeid på (tyske) befestninger og anlegg hører inn under den "nasjonale" arbeidsinnsats. Se herr Lippestads artikkel i dagspressen 21. april og de vedlagte bilag 1 og 2, og den offisiøse lederartikkel i Aftenposten 30. april, titulert "Storebror forteller eventyr", hvor det åpent innrømmes at det anvendes tyske uniformer.

Tyskland og Norge er i krig. Det skulle ikke være nødvendig å minne om det, slik som vi får føle det hver dag både på kropp og sjel. Det er da klart, at det å trekke i tysk uniform, eller å utføre befestnings- eller frontarbeide for tyskerne er landsforræderi. Her går grensen, over den må ingen gå, som vil gjøre krav på å bli ansett som nordmann.

Anderledes stiller det seg med dem som blir tatt ut til arbeide i jord og skogbruk. Naturligvis er det ikke til å undgå at også dette kommer fiendentilgode, men noen vesentlig militær betydning har det ikke. Endel vil også bli anvist arbeide som ligger imellom disse ytterligheter. For disse tilfelle kan det ikke bli gitt noen generell parole. En må stadig ha for øyet, at det det gjeløer er å yte fienden minst mulig hjelp. Gir ikke ens egen samvittighet eller fornuft grei beskjed, får en rådspørre gode kamerater.

Tyskerne bruker alleslags metoder, fra de verste trusler til de vakreste løfter og simpleste bestikkelser, for å gjennomføre arbeidsmobiliseringen. Men det har de gjort før og, mot idrettsfronten, lærerfronten og kirkefronten. Men disse frontene har holdt. Nu prøver tyskerne å bryte inn i et nytt avsnitt av hjemmefronten. De fleste det her gjelder, er unge menn i vernepliktsalder. Hensikten er åpenbar. Gjør vi ikke motstand nu, er østfronten neste oppholdssted for oss.

Hvis en ingen annen utvei finner, enn å møte frem til arbeidsmobiliseringen, og en blir anvist arbeide som må betraktes som landsforrædersk, må en nekte og henvisse til Haagkonvensjonen. En fremgangsmåte er anvist i bilag 3, hvor de artikler i konvensjonen som kan bli aktuelle også er anført.

Unge nordmann! Nu skal du igjen forsvare landets ære. Glem ikke dine falne kamerater fra Stryken, Valdres eller Narvik. Glem ikke dine venner derute, som hver dag, tilsjøss eller i luften, kjemper og dør. Glem ikke dine brødre i fengslene her hjemme, som heller ofret livet enn å gå på akkord med samvittigheten. De gjorde det fordi DU skulle få anledning til å føre kampen videre! Derfor må du:

Nekte å trekke i tysk uniform.

nekte å være med på befestningsarbeid.

nekte å undertegne kontrakter med den tyske hær,

selv om de truer deg på livet.

Husk du er soldat!

Bilag 1.

I sin forklaring til den nasjonale arbeidsinnsats sier minister Lippestad blant annet:

"En av grunnene til at det er oppstått slike misforståelser, er at en del menn etter eget ønske ble sendt til en sjåførskole her i landet, i det de foretrakk å kjøre bilframfor å være kroppsarbeidere. Man trodde at disse skulle sendes til utlandet, men faktum er at vi bare i Nord-Norge har bruk for en mengde lastebilsjåførere. De ryktene som har versert og som mange mennesker har trodd på, kan altså kategorisk demonteres. De er det rene oppspinn."

Som de fleste uttalelser fra nasistisk hold er denne påstand loddrett løgn, og til advarsel til andre som kan la seg lokke bringer vi her en redegjørelse for hvorledes vervningen til denne "sjåførskole" foregår og de tilstander som råder i den "frivillige" leir i Svelvik.

Alle som etter pålegg møter opp på Grünerløkka skole blir delt i grupper, med og uten førerkort. Den sistnevnte gruppe blir da forespeilet sjåførarbeide med kjøring på Østlandet, vesentlig i og omkring Oslo. Derved ville man slippe arbeide som anleggsarbeider i Org. Todt i Nord-Norge og det blir forøvrig forespeilet gode arbeids- og boligforhold. De første 3-4 uker vil imidlertid måtte tilbringes i Svelvik, hvor sjåførskolene skulle gjennomgås. Tatt i betraktning av at man ikke vet hva man egentlig går til er det rimelig at mange har latt seg lokke og melde seg frivillig. Det har dog hendt at ikke tilstrekkelig mange har meldt seg, og det ble da plukket ut et visst antall - mer eller mindre på måfå - og tvunget til å reise til Svelvik.

Før avreisen blir man sendt til Org. Todts kontor på Blindern hvor det blir forelagt en kontrakt som forøvrig ikke tidligere var nevnt. Av kontrakten fremgår det at tjenestetiden skal være til krigens slutt. Protester mot å underskrive kontrakten blir ganske enkelt avvæist med en erklæring om at nå var det for sent. Fortsatt nektelse til å undertegne vil dessuten medføre de mest drastiske resultater. Ved fremkomsten til Svelvik samme ettermiddag blir man møtt av leirens skredder og skomaker som regelmessig er sterkt beruset. Merkelig nok gouteres dette av såvel norsk som tysk befall som er tilstede. Den "frivillige" blir utlevert tysk uniform og oppdager snart at hensikten med det hele er å opplære ham til tysk soldat. Han blir innrullert i Legion Speer - Einsatz Wiking, og som medlem herav opplært i tysk disiplin og forhold overfor foresatte, blant annet offiserer i Die Wehrmacht.

Dagen blir inndelt som følger: a) Purring kl. 6. b) Frokost. c) Oppstilling kompanivis og appell. d) Teoretisk undervisning i motorlære. e) Eksersis eller utmarsj uten våpen. All kommando foregår på tysk. Tyske kampsanger må læres og blir sunget. Opplæring i germansk hilsen (hevet arm). f) Middag kl. 12. Tiden etter middag blir benyttet til stell av uniformen (Putz und Flickstunde) og til renskrivning av notatene gjort i undervisningstimene (Hefte eintragen). g) kl. 14. oppstilling. Tiden til kl. 18 blir delvis anvendt til undervisning, delvis til lediggang innen leirområdet. h) kl. 18. aftens. i) til kl. 21.45 fri innenfor leirområdet unntagen tirsdag og torsdag da det kan søkes om permisjon i Svelvikområdet. j) Kl. 22. - ro.

Det zverste befall er tysk og som underbefall fungerer to danske frontkjempere samt endel såkalte underførere, alle medlemmer av NS, delvis også frontkjempere. Antallet av menige, ca. 300, hvorav størstedelen frivillige, vervet gjennom arbeidskontorene. I tillegg hertil kommer de tvangsutskrevne, hvis antall øker for hver dag etterhvert som de utlærte blir fordelt på ukjente arbeidsplasser. Læretiden synes å være meget vilkårlig, men hver uke forsvinner 30-40 mann til ukjent oppholdssted.

Forholdet mellom befall og menige er teoretisk basert på kameratskap, men er i praksis preget av råskap og sadisme, såvel mot de frivillige som de tvangsutskrevne. Under eksersisen blir det brukt de mest brutale og rå ord, som dog ikke synes å ha noen virkning på andre enn nykomlingene. Forholdet mellom de menige er likeledes ytterst slett, med hyppige slagsmål, tyverier osv. De sanitære forhold er direkte redselsfulle. Av de 4 klosetter som forefinnes er to avlåst, det tredje kun for befall, og det fjerde for syke. (Med sykdom forstås kun veneriske sykdommer). Andre sykdommer, såsom utslett o.l. blir det overhode ikke tatt hensyn til. Frokost og aftens inntas i soverommet hvor det forøvrig ikke finnes ventilasjon og hvor det på langt nær er nok spisebord og krakker til alle. Måltidene inntas således sittende på senger, eller stående med maten plassert på gulvet. Forseelser blir straffet med opphold i en rå kjeller som går under navnet "Bunkers" og som er full av rotter. Kosten er da vann og brød. Penger som de arresterte har på seg ved pågripelsen blir inndratt til fordel for kompanikassen og anvendes til innkjøp av brennevin. - Dette er altså den sjåførscole man anmeldes om å melde seg frivillig til, med gode arbeids- og boligforhold. Dette er en del av den "nasjonale" og "norske" arbeidsinnsats. Det er ikke vanskelig å gjøre seg opp en mening om hvor den fører hen, og hvilke formål den tjener.

Bilag 2.

Kontrakten for innlemmelse i "sjåførskolen" i Svelvik.

Der Generalbauinspektor
für die Reichshauptstadt
Chef des Kraftfahrwesens
Legion Speer.

Berlin - Nikolassee, den.,
am Kattegat
Fennruf 80 40 88.

Innkallingsforføyning.

1. Herr.....født.....ugift/gift.....
.....Nasjonalitet. blir fra.....av og så lenge krigen varer inn-
kalt til tjeneste i Legion Speer i..... som sjåfør/bilmekaniker/sjåfør-
aspirant med/uten førerkort.

2. Den innkalte får fra innkallingsdagen av som utlært sjåfør med fører-
kort eller som utlært bil- eller motormekaniker....RM.55.- pr. uke
Som sjåfør aspirant....." 50.- " "

Som utdannet sjåfør blir å betrakte den som kan påvise at han har vært
yrkessjåfør i minst 3 år eller har utdannelse som bilreparatør. Godt-
gjørelse for overtid- og søndagsarbeid er utenom lønningene. En regner
da ut fra en arbeidstid på 60 timer pr. uke.

3. Erstatning for utskiftning eller oppløsning blir ikke godtgjort, dog
et tillegg på trinn med soldatsolden. Denne beløper seg pr. mnd. til:

- i Tyskland.....36.- RM.
- i Norge.....96.- norske kroner
- i Danmark.....90.- danske kroner
- i Belgia.....564.- belgiske franc
- i Frankrike.....864.- franske franc
- i Serbia.....900.- denarer
- i de besatte østomr. 45.- Karbowanecz

4. Den innkalte får av Legion Speer fritt opphold, forpleining og uni-
form.

5. Kjører sjåføren med generator drift, får han et arbeidstillæg (Er-
schwerniszuschlag) på RM 2.- (i W. Reichsmark zwei) for hver dag han
fullt ut har utført sitt arbeid.

6. Den innkalte er forpliktet til å yte også ethvert annet arbeid som
stemmer overens med hans evner. Han er videre forpliktet til å delta i
kurser som tjener til å øke hans ytelse. Tidspunkt, varighet og arbeids-
sted bestemmer Legion Speer.

7. Etter minst 6 mndrs. tjeneste har den innkalte krav på 14 dagers
permisjon. Med dette er videre krav på permisjon for resten av året u-
gyldig.

8. For tjenesteforholdet gjelder den tyske rett i forbindelse med tje-
neste-, straffe- og klageordningen (Beschwerdeordnung) i L. Speer.

9. Den innkalte forplikter seg til taushetsløfte overfor enhver når det
gjelder saker som er blitt ham bekjent under hans arbeid, hvis hemmelig-
holdelse er foreskrevet ved lov eller tjenesteforføyning, eller som etter
sin natur bør hemmeligholdes. Fra denne plikt kan ingen annen befri ham.
Overtredelser kan bli straffet med døden.

.....den.....
.....

Ifølge denne kontrakt skal tjenesten vare inntil krigen er slutt.
Kontrakten utstedes i Berlin og er øyensynlig ensartet for alle de okku-
perte land - angivelse av lønnen i de forskjellige lands valuta tyder
på dette, dessuten er alle forhold under tjenesten underkastet tysk rett.
Tjenestetid og sted bestemmes av Legion Speer. Tatt i betraktning at
det foregår tvangsutskrivning til sjåførskolen er hele foranstaltningen
en fordøkt form for mobilisering og er således en flagrant krenkelse av
Haagerkonvensjonen og folkeretten. Dette bør bli kjent i størst mulig
utstrekning.

Bilag 3.

Overenskomst om landkrigens lover og sedvaner.
(Haagerkonvensjon IV).

Art. 45. Det er forbudt å tvinge befolkningen i et besatt område til

avlegge ed til den fiendtlige makt.

Art. 51. Ytelser kan bare oppkreves i henhold til skriftlig bestemmelse, og på øverste hørleders ansvar.

Oppkrevningen skal såvidt mulig foretas etter de gjeldende regler for utligning og fordeling.

Der skal gis kvittering for enhver ytelse.

Art. 52. Ytelser in natura og tjenester kan bare avkreves kommuner og innbyggere når det skjer til dekning av besettelseshærens behov. De skal stå i forhold til landets hjelpeskilder, og være av en slik art at de ikke medfører forpliktelser for befolkningen til å ta del i krigsoperasjonene mot sitt fedreland.

Ytelsene og tjenestene kan bare avkreves i henhold til bemyndigelse fra den person som fører kommandoen på vedkommende besatte sted.

Ytelser in natura skal såvidt mulig betales kontant, hvis dette ikke gjøres, skal de bekreftes ved kvitteringer, og de beløp som skyldes betales snarest mulig.

Uthovelsene er foretatt av oss.

Bli en utskrevet til "den nasjonale arbeidsinnsats", skal en straks forlange å få vite hva en skal gjøre, og hvem en skal arbeide for. Bli en anvist arbeid som er til nytte for okkupasjonsmaktens krigsførsel, skal en nekte og henvise til art. 52, 1. avsnitt.

Bli en avkrevet ed i forbindelse med arbeidet, nekter en i henhold til art. 45.

Som enhver vet, skalter og valter tyskerne med Haagkonvensjonen etter forgodtbefinnende. Det er derfor sannsynlig at de vil hevde at Haagkonvensjonen ikke gjelder i dette tilfelle. De vil f.eks. påstå at det er et indre norsk anliggende. En sådan påstand må bestemt avvises, idet en henviser til at Quisling er innsatt av den tyske okkupasjonsmakt og følgelig ikke kan ha annen eller større myndighet enn de som bemyndiger ham. Det fremgår av art. 51 og 52, 2. avsnitt, at Quisling bare kan kreve tjenester av befolkningen til fordel for okkupasjonsmakten på vegne av de tyske troppers øverstkommanderende, og han kan ikke sette seg ut over de forpliktelser som denne har etter Haagkonvensjonen. Vi må holde fast på Haagkonvensjonen, selv om tyskerne ikke vil godta den.

Den dag er kanskje ikke langt borte, da tyskerne selv vil begynne å interessere seg for den.

USA bygget i mars 146 skib på 1,516,000 tonn dw. - ny rekord.

Holland: 130000 hollandske jøder er sendt til "arbeidsinnsats" i øst.

Danmark: Fra 28/1 til 26/3 har det vært 11 jernbaneattentater for å hindre tyske krigstransporter.

vVv

Hvis noen nordmann mot sin vilje sendes gjennom Sverige, må han gi dette tilkjenne for den svenske togbetjening og de spesielle svenske togkontrollører. Disse vil da ta seg av vedkommende.